

Mur de gel als Alps.

L'ESCALADA EN GEL, UN ESPORT ELITISTA

Un món de vidre blau

Tot i ser un esport car i exigir grans distàncies per a practicar-lo, té una bona colla d'adeptes. Els alpinistes en gel desafien la natura mentre gaudeixen de la verticalitat de les cascades.

Eliseu Climent i Raga

Si la roca forma part del medi natural de l'home, el gel, tot al contrari, ha estat sempre un dels adversaris que li han dificultat la supervivència sobre la Terra. De fa un parell de segles, tant anglesos com francesos començaren a enfrontar-s'hi de manera seriosa, i així aconseguiren victòries importants als cims principals dels Alps. Avui dia, aquesta activitat ha arribat a uns límits inesperats: de progressar per pendents de neu mode-

rats a escalar cascades gelades verticals, i fins i tot murs desplomats! Tot i això, es continua buscant més dificultat, més exotisme del paisatge on centrar l'activitat.

Actualment, l'escalada de cascades, un dels aspectes de l'alpinisme modern, està estenent-se ràpidament arreu del món. ¿Què és el que captiva la gent? ¿La gran dificultat, la verticalitat de la cascada, l'ambient hivernal de la muntanya o simplement l'elegància d'aquest món de vidre blau? No se sap; el fet cert és que l'escalada de cascades tendeix ara cap a una especialització cla-

ra, que, com l'escalada esportiva en roca, no tardarà a consolidar-se, ja no com a modalitat de l'alpinisme sinó com a esport amb identitat pròpia. Aquesta obsessió de conquerir l'impossible comporta, és clar, un perfeccionament constant de les eines de treball (tant piolets com crampons o cordes...).

Malauradament, aquest perfeccionament del material es paga a preus molt elevats, cosa que fa que l'aventura del gel tinga un cert caràcter elitista. Així com l'escalada esportiva és relativament barata, l'escalada en gel implica una inversió més o menys seriosa, ja que a més del material tècnic (els dos piolets, els crampons, les botes, els cargols de gel...), s'ha de disposar d'una vestimenta (jaqueta i pantalons impermeables, guants, vestit interior de termofibra...), mínimament bona per a poder suportar les baixes temperatures i el contacte amb el gel.

Per tant, l'equip bàsic podria anar de les 80.000 a les 280.000 pessetes (o

més) segons la qualitat del material. Per exemple, el preu d'un piolet pot variar, de les 7.000 a les 20.000 ptes., com el d'una bota de plàstic, de les 15.000 a les 40.000 ptes. L'escalada en gel és molt més cara que en la roca pel fet que no té lloc en el medi natural de l'home; en roca, es progressa de manera natural, amb mans i peus; al gel, en canvi, l'escalador utilitza piolets a les mans i crampons als peus. A més d'aquest caràcter artificial, el preu dels desplaçaments també augmenta el cost de l'activitat. Per a gaudir de la roca només cal anar a Calp, Montanejos o Montserrat... El gel, però, no el trobarem justament a Calp, sinó als Pirineus, als Alps...

Efectivament, el lloc més pròxim per a realitzar la nostra activitat tant d'alta muntanya com d'escalada en gel són els Pirineus, on se'ns presenta una gamma immensa de possibilitats. Si desitgem escalar parets grans i corredors de neu i gel, trobarem des del corredor Swan al pic d'Astazou, per a principiants, fins al de Gaube al Vignemale on a causa del fort pendent i l'alt risc, només s'hi aventuren els més experimentats.

Hi ha altres itineraris de mitjana dificultat que no per això deixen de tenir el seu encant, com la vessant Nord del pic del Taillon, on durant 700 metres de desnivell es concentren dificultats mantigudes entre els 50 i 60 graus d'inclinació. Zones com Pena Telera (pròxima a Panticosa) o com la Serra del Cadí reuneixen a la muralla Nord un gran nombre de corredors de diverses dificultats.

Quan es tracta d'una activitat com aquesta, en la qual s'està en contacte directe amb la neu i el gel, cal obligatòriament cenyir-se a uns mesos de l'any: de gener-febrer a juny, tot i que pot haver-hi variacions segons les condicions climàtiques (augment de les temperatures, retard de les nevades...). En canvi, la temporada de cascades és infinitament més curta ja que prompte comença el desgel; es redueix aleshores a dos o tres mesos (de gener a març), tenint en compte també la possibilitat de canvis.

Un lloc ideal per a iniciar-se relativament prop de casa són les cascades del Pedraforca, on es realitzen molts cursets d'introducció a la matèria. Si disposem de més temps i som ja iniciats, la vall d'Izas, al terme municipal de Canfranc, pot constituir un lloc agradable per a escalar un cap de setmana. El paradís del cascadista és, amb diferència, el circ de Gavarnie, muralla rocallosa on es formen a l'hi-

Escalada d'una cascada de gel a Colorado, USA.

vern una gran quantitat de cascades d'alt nivell tècnic.

Quan es parla dels Alps, la cosa canvia. En aquest sistema muntanyós les possibilitats de treballar en gel són molt més àmplies que als Pirineus. Les parets són més altes, els pendents més verticals, els corredors més llargs, les esquerdes més profundes... Aquestes

muntanyes, als mesos de juliol i agost, que és quan el gel dels *couloirs* i *goulottes* està al descobert, acullen milers d'escaladors vinguts no solament de les diferents parts d'Europa sinó d'arreu del món.

L'escalada de cascades esdevé als Alps una tasca molt més dura que als Pirineus, ja que no ens ha de faltar la

força de voluntat per a enfrontar-nos a temperatures que arriben a molts graus sota zero. Això sí, tenint temps i diners, passar un parell de setmanes a l'estació d'esquí d'Alpe d'Huez, combinant la pràctica de l'esquí alpí amb l'escalada de cascades, situades al costat de l'estació, seria la solució ideal per a unes vacances de Nadal.

No cal dir que si es busca el caràcter exòtic de l'activitat en qüestió, Escòcia per a l'escalada en gel i el Canadà per a les cascades són llocs amb un atractiu especial; pensar només que muntanyes com el Ben Nevis, a Escòcia, amb més de 2.000 metres, formen el nucli d'activitats glacials a l'hivern.

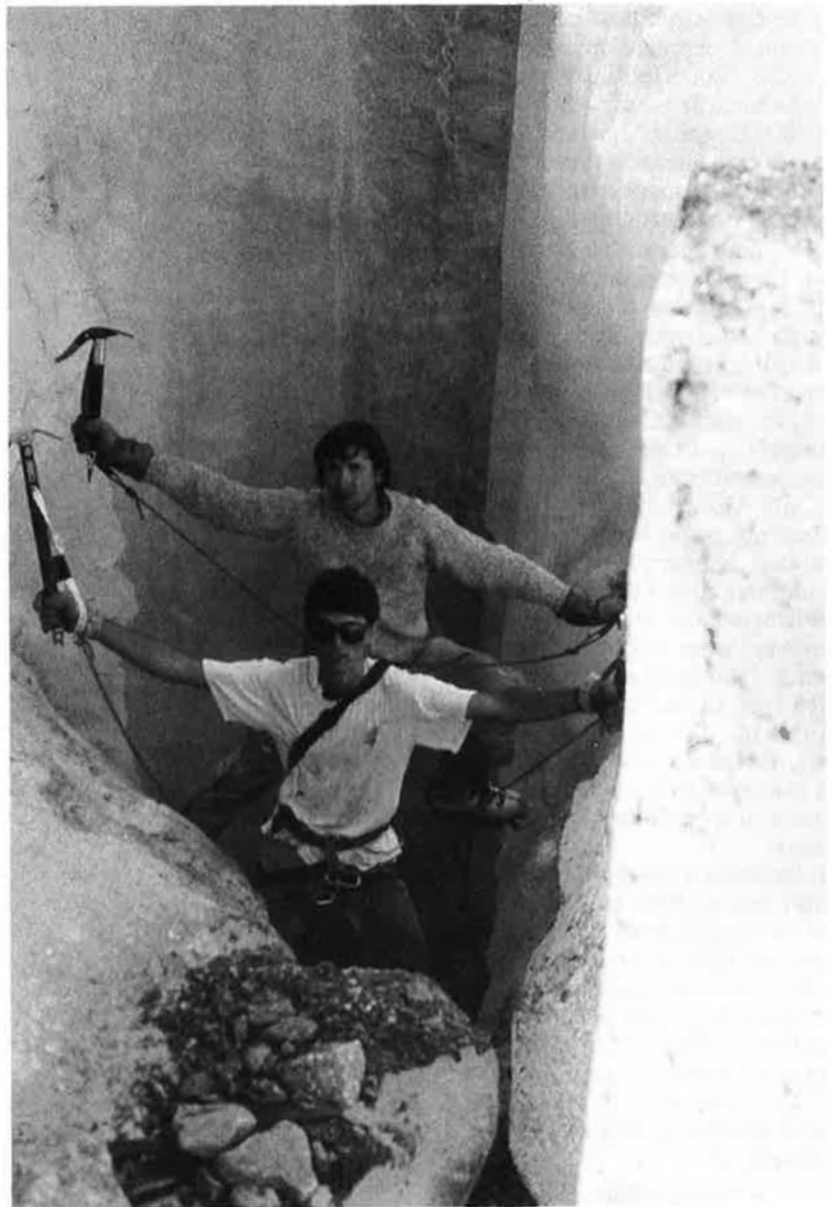
Hí ha, però, altres zones molt més properes que no per això han de perdre el seu encant. Així, la Serra de Gredos ens presenta tota una sèrie de magnífiques escalades de corredors i canals, on la comoditat d'una aproximació relativament curta a peu de paret és un dels factors decisius per anar-hi.

Segurament, deveu estar ja pensant si aquest hivern podreu fer una escapada als Pirineus per tal de viure l'experiència: feu-ho, doncs. Això sí, si no coneixeu l'alta muntanya hivernal ni la tècnica del gel, és aconsellable iniciar-vos mitjançant algun curs, com per exemple, els que organitza a Catalunya l'ECAM (Escola Catalana d'Alta Muntanya) o d'altres organitzats a França per l'ENSA (Ecole Nationale de Sky et d'Alpinisme).

Contràriament a l'escalada esportiva, que es pot practicar fins i tot en murs artificials als polisportius, l'escalada en gel es desenvolupa en un medi hostil i que de vegades pot tornar-se realment perillós; això vol dir que qui s'aventura a enfrontar-se tant a una cascada com a un corredor o una paret ha de conèixer i ser ben conscient de tot el que l'envolta: des de l'estat de la neu i les seues metamorfosis al llarg del dia fins als canvis meteorològics. Per tant, si l'escalador esportiu pot desconèixer la muntanya, el cascadista no pot prescindir-ne.

A més, el gel serà molt més indulgent amb l'iniciat que no la roca. El que s'inicia a l'escalada en roca avançarà amb molta més dificultat que en gel, ja que cal una certa habilitat, una certa pràctica per a resoldre els problemes que es plantegen a cada pas. En gel, en canvi, el material fa molt; duent una bona parella de piolets i uns bons crampons, ja tenim gran part del camí fet.

No, no intenteu imaginar què se sent quan s'està penjat d'uns piolets i uns

Alpinistes remuntant una esquerda a la glacera de Bossons, Chamonix.

crampons: heu de viure-ho. Escalar una cascada és traslladar-se a un món fantàstic en el qual el soroll de l'aigua i de la natura de l'estiu s'han reduït a una quietud cristal·lina blanca i blava. I dins d'aquell marc immòbil, on sembla que no passe el temps, arribem nosaltres trencant el silenci amb les nostres eines i els colors cridaners de la roba.

Comença l'espectacle. El soroll metàl·lic dels crampons, cargols, mosquetons, piolets va envaint l'espai... A poc a poc comencem a ascendir, tot desafiant la natura. En els trams més verticals, notes com la gravetat de la Terra i el buit que vas deixant sota els teus peus intenten separar-te i fins i tot traure't de la paret; però has d'aguantar sobre mitja dotzena de puntes de les quals només treballen els primers centímetres.

Estàs al límit de l'equilibri i de l'aguant de les fulles dels piolets i dels crampons. No pots cometre cap error; tot el teu cos està en tensió, allà dalt, a cent metres de terra. Treus un piolet del gel i el claves més amunt, amb força i precisió; i després, l'altre.

Cada metre que pugues sentir amb més intensitat l'aspecte màgic d'aquell racó solitari. Les formes capritxoses de l'aigua són ací, petrificades, com sorpreses per la detenció del temps: ara deixes al teu costat una estalactita, més tard superes un petit salt d'aigua... Amb la parella de piolets i els crampons ets lliure de circular per on vulgues, com un intrús, contrastant la vivacitat dels colors i dels moviments amb la pal·lidesa de l'entorn. És justament aquest contrast el que confereix bellesa i elegància a tot el conjunt paisatgístic. □